

Ranfjord Fiskeprodukter AS
v/Bjørn Myklebust
bjorn.myklebust@ranfjord.no

Saksbehandler: Maria L. Seivåg
e-post: fmnomse@fylkesmannen.no
Tlf: 75531605
Vår ref: 2005/3111
Deres ref:
Vår dato: 24.10.2016
Deres dato:
Arkivkode: 542.1

Rapport fra tilsyn på lokalitet(er) Mo Industripark i Rana kommune

Fylkesmannen i Nordland viser til tilsyn ved Ranfjord Fiskeprodukter AS sin(e) settefisklokalitet(er) i Rana kommune, gjennomført 20.9.2016. Vi viser også til vårt varsel om tilsyn datert 22.8.2016, som inneholdt varsel om fastsettelse av risikoklasse og kontrollgebyr.

Vedtak

*Med medhold i lov av 13. mars 1981 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 49 bes Ranfjord Fiskeprodukter AS om å redegjøre skriftlig til Fylkesmannen for de tiltak som er gjennomført for å rette opp registrerte avvik innen **21.11.2016**. Hvis ikke avvikene da er rettet opp, må redegjørelsen inneholde en tidfestet, forpliktende plan for hvordan disse skal rettes opp.*

Dersom Fylkesmannen ikke har mottatt tilbakemelding innen fristen kan det bli aktuelt å ilegge tvangsmulkt. Et vedtak om tvangsmulkt vil fattes med hjemmel i forurensningsloven § 73.

Lokalitet(er) Mo Industripark plasseres samlet i risikoklasse 3. Med medhold i forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 39-6 vil det kreves inn gebyr for kontrollen på kr 12 500,-.

Under tilsynet ble det påvist 8 avvik:

- Avvik 1: Bedriften oppfyller ikke rensekrav.
- Avvik 2: Bedriften har betydelige mangler ved sin risikovurdering. Bedriften har ikke gjennomført substitusjonsvurdering av sine kjemikalier, og beredskapsplan for ytre miljø mangler
- Avvik 3: Virksomheten har ikke satt seg anleggsspesifikke, målbare miljømål.
- Avvik 4: Virksomheten har ikke tilstrekkelig kunnskap om hvordan den påvirker resipienten og har heller ingen rutiner for å vurdere om det er behov for en slik undersøkelse.

-
- Avvik 5: Internkontroll-/HMS-arbeid med hensyn til ytre miljø er ikke etterspurt av ledelse.
- Avvik 6: Flere relevante prosedyrer har ikke hensynstatt ytre miljø. Rutiner for avfallshåndtering er mangelfulle.
- Avvik 7: Virksomheten har ikke dokumenterte rutiner for forebyggende vedlikehold av utslippsrelatert utstyr.
- Avvik 8: Virksomheten har ikke levert farlig avfall i henhold til leveringsplikt

BAKGRUNN

Tilsyn en del av Fylkesmannens rutinemessige oppfølging av konsesjonsbelagte virksomheter der vi er forurensningsmyndighet. I dette tilfellet var valg av tilsynsobjekt delvis risikobasert, siden vi for en tid tilbake ble kjent med at virksomheten ikke overholder renskrav som ligger i utslippstillatelser. Hensikten med kontrollen var å få et bedre bilde av denne situasjonen, samt fastslå om virksomheten overholder øvrige krav som er angitt i gjeldende lovverk og resterende deler av utslippstillatelsene. Kontrollen er ikke en total gjennomgang av organisasjonen, men en stikkprøvekontroll på utvalgte tema.

Avvik betegnes som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen. **Alvorlige avvik** er brudd på bestemmelser gitt i regelverket som har stor betydning for miljø eller helse.

Anmerkning er andre forhold som tilsynsetaten mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet.

Dokumentgrunnlaget for kontrollen var:

- Utslippstillatelser datert 17.2.1994, 19.5.1998 og 19.7.2004
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall, av 13.3.1981 med tilhørende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester, av 11.6.1976 med tilhørende forskrifter
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter, av 6.12.1996

GJENNOMFØRING

Tilsynet ble gjennomført på lokaliteten den 20.9.2016. Fra Ranfjord Fiskeprodukter AS deltok Bjørn Myklebust (daglig leder) og John Morten Abelsen (driftsleder). Fra Fylkesmannen deltok Maria L. Seivåg (tilsynsleder) og Torgeir Fahle.

Det ble først gjennomført en samtale der virksomheten ble bedt om å svare på en del spørsmål knyttet til oppfølgingen av aktuelt regelverk. Det ble også foretatt en befarings på anlegget. Deretter ble det gitt en kort muntlig redegjørelse over registrerte funn, og informasjon om videre oppfølging av saken. Det ble også diskutert hvordan selskapet skal oppfylle krav om rensing av sitt avløp.

Følgende temaer ble berørt på tilsynet:

- Utslippstillatelsens rammer

-
- Miljørisikovurderinger og beredskap, inkl. håndtering av kjemikalier og farlig avfall
 - Miljømål
 - Resipient og -undersøkelser
 - Drift og forebyggende vedlikehold av anlegget
 - Ledelsens ansvar i forhold til ytre miljø
 - Lagring, merking og oppbevaring av farlig avfall og kjemikalier

Internkontroll ble berørt i sammenhengen med disse temaene uten at det ble gått nærmere inn på internkontrollsystemet som helhet.

REGISTRERTE AVVIK OG ANMERKNINGER

Avvik 1: Bedriften oppfyller ikke rensekrav som fastsatt i to av de tre gjeldende utslippstillatelsene for deres virksomhet på Mo Industripark.

Brudd på vilkår i utslippstillatelser datert 17.2.1994 og 19.5.1998

Kommentarer:

Dette avviket var kjent for Fylkesmannen før tilsynet. Bedriften skal sende inn en skriftlig fremdriftsplan for når et renseanlegg kan være på plass, slik vi diskuterte på tilsynet. Utover dette, vil lukking av dette avviket vil gjøres gjennom særskilt oppfølging av prosessen med å installere et renseanlegg. Dette anses som hensiktsmessig fordi tidshorizonten vil være vesentlig lengre enn oppfølging av det aktuelle tilsynet.

Avvik 2: Bedriften har betydelige mangler ved sin risikovurdering, som ikke er konkret for de enkelte aktiviteter, operasjoner eller utstyr som brukes ved lokaliteten. Bedriften har ikke gjennomført substitusjonsvurdering av sine kjemikalier, og beredskapsplan for ytre miljø mangler.

Avvik fra internkontrollforskriften § 5 andre ledd pkt. 6 og 8 samt produktkontrollloven § 3 a.

Kommentarer:

Dokumentasjonen som ble fremvist viser at selskapet kun i svært liten grad har gjort en konkret risikovurdering. Det ble fremvist enkelte relevante punkter, f. eks. hull på kjemikalieemballasje og utslipp av kjemikalier, men viktige momenter som f. eks. reell plassering av kjemikalier på anlegget samt mengde og type kjemikalier var ikke inkludert i vurderingen. Videre manglet f. eks. vurdering av virksomhetens avløp samt håndtering og lagring av ensilasje, vannglass og diesel. For å lukke dette avviket må alle arbeidsoperasjoner, utstyr og lagring risikovurderes med basis i de faktiske forholdene på anlegget. Selskapet skal ha fokus på å avdekke områder med høy risiko, og bruke dette i sin målsetting (se avvik 3). Anbefalinger og konklusjoner fra vurderingen skal munne ut i en tidfestet handlingsplan.

På befaringen var følgende funn eksempler på elementer som krever risikovurdering og/eller plan for forebyggende vedlikehold (se avvik 6):

- Farlig avfall (og kjemikalier) stod fordelt på flere områder, der det flere steder manglet tydelig merking på hvor avfallet skulle lagres. Se figur 3.
- Tank med vannglass (anslått til 6 m³)
- Ensilasjetank (anslått til 6 m³) – denne var etter selskapets utsagn gammel, og det var tydelige tegn til koking og påfølgende søl. Se figur 2 i vedlegg.

Virksomheten kunne ikke fremvise en tilstrekkelig oversikt over kjemikalieforbruk på lokaliteten. I forkant av tilsynet fikk Fylkesmannen oversendt en oversikt som ikke hadde enheter. Formalinforbruket i 2014 var f. eks. bare oppgitt som «14». Da Fylkesmannen ba om å få oversendt en korrigert liste etter tilsynet, mottok vi det som fremstår som en bestillings- eller leveringsbekreftelse fra leverandør. Dette er ikke tilstrekkelig. Denne listen oppgir heller ikke bruk av formalin og maursyre.

Virksomheten manglet substitusjonsvurdering.

Det eksisterer ingen beredskapsplan for hendelser relatert til ytre miljø (f. eks. akutte utslipp).

Avvik 3: Virksomheten har ikke satt seg anleggsspesifikke, målbare miljømål.

Avvik fra internkontrollforskriften § 5, punkt 4.

Kommentarer:

Miljømål skal være av en slik karakter at de kan evalueres for måloppnåelse f. eks. ved årlig gjennomgang. Målene skal settes basert på reell risiko som avdekket gjennom risikovurdering, se avvik 2.

Avvik 4: Virksomheten har ikke tilstrekkelig kunnskap om hvordan den påvirker resipienten og har heller ingen rutiner for å vurdere om det er behov for en slik undersøkelse.

Avvik fra internkontrollforskriften § 5, pkt. 6 og 7.

Kommentarer:

Selskapet har innhentet eksisterende kunnskap om biodiversitet registrert rundt lokaliteten, samt beskrivelse av fjordens miljøtilstand ut fra andre typer utslipp fra f. eks. industriparken. Vi kunne imidlertid ikke se ut fra dette i hvilken grad selskapet har vurdert sin egen påvirkning på resipient, og vi kan heller ikke se at denne kunnskapen dekker virksomhetens utslipp, som i all hovedsak er organisk materiale.

Avvik 5: Internkontroll-/HMS-arbeid med hensyn til ytre miljø er ikke etterspurt av ledelse.

Avvik fra internkontrollforskriften § 4.

Kommentarer:

I etterkant av tilsynet fikk Fylkesmannen tilsendt utklipp fra referater fra styremøter. Dette viser at manglende rensing av avløp jf. gjeldende utslippstillatelser har vært omtalt og behandlet etter at Fylkesmannen har bedt om redegjørelser. Vi kan imidlertid ikke se at ytre miljø er etterspurt eller vurdert av ledelse.

Avvik 6: Flere relevante prosedyrer har ikke hensynstatt ytre miljø. Rutiner for avfallshåndtering er mangelfulle.

Avvik fra internkontrollforskriften § 5, pkt. 7 samt avfallsforskriften kapittel 11.

Kommentarer:

Noen prosedyrer, som fôring og dødfiskhåndtering, er ikke skrevet med hensyn på ytre miljø, eller er mangelfulle. Et eksempel på sistnevnte er avfallsplanen, som er hentet fra HAF. Denne inneholder for det første ingen beskrivelse av hvilket bygg/sted de enkelte avfallsfraksjonene skal plasseres på, og for det andre er farlig avfall kun nevnt som en samlet fraksjon. Selskapet må identifisere alle fraksjoner farlig avfall som oppstår i virksomheten, f.eks. oljefiller, spraybokser, lysstoffrør etc. Merking av farlig avfall er ikke tilfredsstillende. Se figur 3 i vedlegg, som viser eneste merket fraksjon farlig avfall.

Avvik 7: Virksomheten har ikke dokumenterte rutiner for forebyggende vedlikehold av utslippsrelatert utstyr.

Avvik fra internkontrollforskriften § 5, pkt. 7.

Kommentarer:

Ranfjord Fiskeprodukter AS sin rutine for løpende vedlikehold er for generell. I praksis mangler skriftlige rutiner for forebyggende vedlikehold av utslippsrelatert utstyr på lokaliteten(e). Dette gjelder f. eks. ensilasjetank, kjøretøy, vannglass-tank og utføringsutstyr.

Avvik 8: Virksomheten har ikke levert farlig avfall i henhold til leveringsplikt

Avvik fra avfallsforskriften § 11-8.

Kommentarer:

Virksomheten kunne ikke fremvise kvitteringer på at farlig avfall er levert, og har etter eget utsagn ikke tatt i bruk elektronisk deklarerer. Ved gjennomgang av NORBAS sine registreringer ble det funnet tre enkeltleveringer av spillolje: 2015 (450 L), 2008 (326 L) og 2004 (60 L).

RISIKOKLASSE

Lokalitetene på Mo Industripark er ikke tidligere plassert i risikoklasse. Vi ønsker nå å benytte anledningen til å gjøre vedtak om dette da det vil lette vår oppfølging av anlegget senere.

Ranfjord Fiskeprodukter AS sine anlegg på Mo Industripark plasseres samlet i risikoklasse 3. Dette er gjort ut ifra føringer fra Miljødirektoratet, der alle anlegg i utgangspunktet skal

plasseres i risikoklasse 3. I følge disse føringene kan det vurderes å plassere et anlegg i risikoklasse 4, dersom dette dreier seg om et mindre anlegg i en resipienttype med god bæreevne og god miljøtilstand. Tilsvarende skal det gjøres vurderinger om å sette anlegg i høyere risikoklasser dersom utslippet er stort, og/eller resipienten anses som svak.

Risikoklasse har direkte konsekvens ved innkreving av gebyr for gjennomføring av tilsyn av inntil en dags varighet. Hvilken risikoklasse en virksomhet er plassert i har også en viss betydning for Fylkesmannens planlegging av tilsyn. For øvrig finnes det egne satser for gjennomføring av større revisjoner. Disse er basert på ressursbruk og er dermed uavhengig av plassering i risikoklasse.

GEBYR

Fylkesmannen er pålagt å kreve inn gebyr ved tilsyn i henhold til forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 39 gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven. Gebyr for virksomheter med tillatelse fastsettes ut fra risikoklasse. Siden lokaliteten(e) samlet er plassert i risikoklasse 3, skal virksomheten betale et kontrollgebyr på kr. 12 500,- jf. forurensningsforskriften § 39-6 om gebyr for kontroll av inntil en dags varighet i virksomheter med tillatelse. Kun unntaksvis kan gebyret reduseres eller ettergis helt (jf. § 39-10). Faktura med innbetalingsblankett ettersendes fra Miljødirektoratet. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

SAKSOPPLYSNINGER OG KLAGEADGANG

Vi ber i første omgang om en redegjørelse for hvordan Ranfjord Fiskeprodukter AS vil følge opp de avvikene og anmerkningene som er registrert. Dette skal være Fylkesmannen i hende senest **21.11.2016**. Vi gjør oppmerksom på at dersom vi finner det nødvendig kan det i vår videre oppfølging bli gitt pålegg om gjennomføring av tiltak.

Avgjørelse kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunktet underretning om avgjørelsen er kommet fram til vedkommende part. En eventuell klage skal angi det vedtak som det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, 8002 Bodø.

En eventuell klage fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter anmodning, eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf. forvaltningsloven § 42. Avgjørelsen av spørsmålet om iverksettelse kan ikke påklages.

En eventuell klage på kontrollgebyr gis ikke oppsettende virkning. Gebyret må betales i henhold til ovenstående, og et eventuelt overskytende beløp vil refunderes fra Miljødirektoratet.

Det gis en frist på 14 dager fra dette brevet er mottatt til å kommentere tilsynsrapporten. Etter denne fristen vil rapporten anses som endelig.

Fylkesmannen vil for øvrig gjøre virksomheten oppmerksom på at en oversikt over forskrifter til forurensningsloven er lagt ut på internett under følgende adresse: www.miljodirektoratet.no under regelverk, se også eller www.regelhjelp.no for oversikt. Reglene om innkreving av gebyrer til statskassen for Fylkesmannens konsesjonsbehandling og kontroll finnes i denne oversikten under forurensningsforskriften. Papirversjon av forskriftene kan fås ved henvendelse til Fylkesmannen.

Med hilsen

Oddlaug Ellen Knutsen (e.f.)
seksjonsleder

Maria L. Seivåg
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi:
Mattilsynet
Arbeidstilsynet
Fiskeridirektoratet Region Nordland
Rana kommune

postmottak@mattilsynet.no
post@arbeidstilsynet.no
postmottak@fiskeridir.no
postmottak@rana.kommune.no

**Bildevedlegg til rapport fra tilsyn
20.9.2016
Mo Industripark
Ranfjord Fiskeprodukter AS
Rana kommune**

Figur 1. Dødfiskkvern og maursyre på IBC-kontainer.

Figur 2. Ensilasjetank. Se avvik 2.

Figur 3. Merking av farlig avfall.

